

SANAYİ VE TARIM İŞLETMELERİNİN BÖLGESEL EKONOMİYE KATKILARI: KONYA İLİ SARAYÖNÜ İLÇESİ ÖRNEĞİ

REGIONAL ECONOMIC CONTRIBUTION OF INDUSTRIAL AND AGRICULTURAL BUSINESS: THE CASE OF KONYA SARAYÖNÜ DISTRICT

Şenol ŞAHİN¹

Öz

Ülkelerin ekonomileri; farklı alanlarda faaliyet gösteren, kapasiteleri, üretimleri, amaçları, hukuki ve organizasyon yapıları birbirinden farklı işletmelerden oluşmaktadır. Günümüzde işletmelerin çoğunluğunu oluşturan küçük ve orta ölçekli işletmeler (KOBİ), esnek yapılarıyla tüm dünya ülkelerinde ekonominin temel yapı taşlarından biridir. Değişimlere daha kolay uyum sağlayabilen KOBİ'ler ekonomik büyümeye sağladıkları katkı ve işsizliğin azaltılması için yarattıkları istihdam oranı ile refahın ülkemizde daha dengeli dağılmasına yardımcı olmaktadır. Bu çalışmada, Konya ili Sarayönü İlçesi sınırları içerisinde yer alan mevcut sanayi ve tarım işletmeleri ile bu işletmelerin büyük çoğunluğunu oluşturan KOBİ'lerin; yapısı, özellikleri, bölgede dağılışı, potansiyeli araştırılmış ve ilçenin ekonomik yapısı incelenmiştir. Yapılan çalışma ile Sarayönü İlçesi'nde sanayileşmenin artmasıyla birlikte, ortaya çıkabilecek ekonomik gelişmelere katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sarayönü, İşletme, KOBİ, Sanayi işletmesi, Tarım işletmesi

Abstract

The economies of countries are formed by businesses in different fields that have different capacities, productivity, purposes and legal and organizational structures. Small and medium-sized enterprises (SMEs), constituting the most part of today's businesses, are one of the core components of the economies in the world with their flexible structure. SMEs, adapting more easily to the changes, pave the way for a fairer income distribution with their contribution to economic growth and the reducing of unemployment with new job opportunities. This study documented the structures, characteristics, local distribution and potentials of big industrial businesses and SMEs forming a big part of these businesses located in Sarayönü district of Konya province. Their contribution to local and national economy was also investigated. This study is intended to contribute to new potential developments that can take place with the increase in industrialization in Sarayönü district.

Keywords: Sarayönü, business, SME, industrial businesses, agricultural businesses

---

¹ Öğr. Gör. Dr., Selçuk Üniversitesi Sarayönü Meslek Yüksekokulu, ssahin@selcuk.edu.tr

1. GİRİŞ

Son yıllarda ekonomisi hızla büyüyen ülkemizde; işletmelerin büyük çoğunluğunu KOBİ'lerin oluşturduğu görülmektedir. Günümüzde ekonomik ve sosyal yaşamı büyük ölçüde etkileyen ve en önemli sorunlardan biri haline gelen istihdam konusunda; KOBİ'lerin yaptıkları katkılar son derece önemlidir. KOBİ'ler büyük işletmelere oranla sahip oldukları esnek yapıları ile krizler sonucu oluşan durumlara ve küreselleşme sonucu ortaya çıkan gelişmelere daha çabuk uyum sağlayabilmektedirler. Bu uyum becerisi sayesinde, bölgesel ve ulusal ekonominin vazgeçilmez unsuru haline gelmektedirler (İraz, 2006: 367).

Kaynak: Konya Büyükşehir Belediye Başkanlığı (2012)

Harita 1. Konya Haritası

Yayınlanmış makale, kitap, istatistiksel veriler, raporlar ve interneti kullanarak mevcut sanayi ve tarım işletmeleri ile ekonomik yapısı incelenen Sarayönü İlçesi; İç Anadolu Bölgesi'nde, Konya İli'ne bağlıdır. İlçe; kuzey ve kuzeydoğusunda Cihanbeyli, doğusunda Altınekin, güneydoğu ve güneyde Selçuklu, batıda Kadınhanı, kuzeybatıda da Yunak İlçe'leri ile çevrilidir. İlçenin ulaşım altyapısı karayolu ve demiryoluna dayanmaktadır. İlçenin Afyonkarahisar-Konya karayoluna uzaklığı 7 km, Konya şehir merkezine uzaklığı 48 km'dir. En yakın havalimanına uzaklığı ise 53 km'dir. Ayrıca, Konya-Afyonkarahisar demiryolu ilçe merkezinden geçmektedir.

2. LİTERATÜR İNCELEMESİ

Literatürde, KOBİ'lerin ekonomik yapılarının ve bölgesel ekonomiye katkılarının incelendiği farklı çalışmalar bulunmaktadır. İraz (2006), yaptığı çalışmada; genel anlamda

üretimi, özel anlamda sanayileşmeyi ve ticari dinamizmi tüm yurt düzeyine yaymada, küçük ve orta ölçekli işletmelerin küçümsenmeyecek bir önemi olduğunu belirtmektedir.

Ülker (2006), yaptığı çalışmada KOBİ'lerin Avrupa Birliği'nde; rekabet, istihdam ve büyümenin desteklenmesinde önemli rol oynadıklarına ve böylece ekonominin iyileşmesine önemli katkılarda bulunabileceklerine dikkat çekmektedir.

Çatal (2007), bölgesel kalkınmada küçük ve orta ölçekli İşletmelerin rolünü inceleyen çalışmasında; Türkiye'de KOBİ'lerin bölgesel gelişmişlik farklarının giderilmesinde, mülkiyetin bütün bölgelere yayılmasında ve istihdam imkânlarının oluşturulmasında oldukça önemli bir rol üstlendiklerini, bu nedenle bölgesel ekonomik gelişmede önemli bir reçete olarak görüldüğü konularına değinmektedir.

Öztürk (2007), yaptığı çalışmada; küçük ve orta ölçekli işletmelerin ekonomik ve sosyal hayat açısından üstlendikleri önemli rollerden birinin, işgücü piyasasına yeni girenlere mesleki deneyim kazandırmaları olduğunu ve Türkiye'de mesleki eğitim sisteminde uygulanmakta olan beceri eğitimlerinin tamamına yakınının bu işletmeler tarafından gerçekleştirildiğini belirtmiştir.

Özbek (2008), yaptığı çalışmada şu sonuçlara ulaşmıştır; KOBİ'ler, günümüzde küreselleşmenin yarattığı yoğun rekabet ortamında ulusal ve bölgesel ekonomilerin gelişmesi ve korunması bakımından önemli bir işlev üstlenmektedirler. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde KOBİ'lerin; işsizliğin azaltılmasında, ekonomik ve sosyal kalkınmada olumlu katkıları vardır. Ayrıca piyasa koşullarında meydana gelen değişimlere hızlı uyum sağlayabilen esnek üretim yapıları ile taşıdıkları yerellik ve orta sınıfı güçlendirme gibi nitelikleri, KOBİ'leri sosyal açıdan da önemli kılmaktadır.

Kazan, Oktay ve Rençber (2010) yaptıkları çalışmada; ulusal ve yerel fıstık üretiminin bölgesel kalkınmaya etkilerini araştırmışlar ve ülke kalkınmasında fıstık üretiminin katkılarını bölgesel olarak analiz etmişlerdir. Araştırma sonuçları; Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde fıstık üretiminin bölgesel kalkınmaya ve dolayısıyla ülke kalkınmasına önemli katkıları olduğu yönündedir. Yerel üretim, yöre halkı açısından önemli bir maddi gelir kaynağı olduğu gibi bölgesel kalkınmanın da temelini oluşturmaktadır. Bölgesel kalkınma ise parça-bütün ilişkisi ile ulusal kalkınmada etkin bir rol oynamaktadır.

Pirili'ye (2011) göre; kamu yatırımlarının ekonomik büyüme üzerindeki etkilerini ampirik olarak, bölgesel ve ulusal düzeyde analiz eden çalışmaların sonuçları çoğu zaman çelişkili çıkmakla birlikte, özellikle daha gelişmiş bir yöntem olan VAR modeli kullanılarak yapılan son yıllardaki çalışmalar, olumlu bir ilişkinin varlığına işaret etmektedir. Türkiye için bölgesel ve ulusal düzeyde yapılan çalışmalar, kamu yatırımlarının bölge gelirleri üzerinde olumlu bir etkisinin bulunduğunu ve dolayısıyla bölgesel kalkınma politikalarında kamu yatırımlarının önemli olduğu sonucunu ortaya koymaktadır.

Bayülken ve Kütükoğlu'na (2012) göre; Avrupa'da özellikle küresel rekabetin sanayiye büyük ölçüde etkilediği 1980'lerden itibaren ölçek ekonomileri görüşüne alternatif olarak KOBİ'ler benimsenmiş ve kabul görmeye başlamıştır. Dünyanın birçok ülkesinde KOBİ'lerin korunması ve daha da geliştirilmesi için finansal ve teknolojik konularda destekler verilmekte ve KOBİ'ler yasal olarak korunmaktadırlar.

Hossempour'a (2013) göre; KOBİ'ler her ülkede olduğu gibi Türkiye ekonomisinde de son derece önemli bir yere ve ağırlığa sahiptirler. KOBİ'ler Türkiye'nin gerek ekonomik kalkınmasında, gerekse bölgedeki ekonomik gücünü artırmasında en önemli faktörlerden biridir. Günümüzde tüm ülkelerin ekonomik politikalarının merkezinde; KOBİ'lerin geliştirilmesi ve korunması için uygun ortamların hazırlanması vardır. Ekonomilerin başarısı, büyük oranda KOBİ'lerin başarılı olmalarına bağlıdır.

Literatür incelemesi sonucunda; KOBİ'lerin, küreselleşmenin yarattığı yoğun rekabet ortamında, ulusal ve bölgesel ekonomilerin gelişmesi ve korunması bakımından büyük bir etkiye sahip oldukları söylenebilir.

3. İŞLETMELER

3.1. Temel Kavramlar

Dünyamızda her geçen gün giderek azalmakta olan doğal kaynaklar, verimli bir şekilde kullanılmamaktadır. Buna bağlı olarak da işsizlik, açlık gibi sosyal problemler ortaya çıkmaktadır. Dünya ülkeleri, yaşanan bu sorunlara çözüm bulmak ve insanların ihtiyaçlarını karşılamak için ekonomik bir çaba içine girmişlerdir. Bütün bu çalışmalar yapılırken karşımıza çıkan en önemli kavramlardan biri de işletmelerdir. İşletme kavramı ile ilgili kaynaklar incelendiğinde, bu kavram ile ilgili farklı tanımların yapıldığı görülmektedir. İşletme kısaca şu şekilde tanımlanabilir: insanların ihtiyaçlarını karşılamak ve kâr sağlamak amacı ile kurulan, üretim faktörlerini planlı, uyumlu ve sistemli bir biçimde bir araya getirerek mal ve/veya hizmet üreten ya da pazarlama faaliyetlerinde bulunan ekonomik ve sosyal kuruluşlara işletme denir (Tekin, 2013: 3).

Değişik esas veya ölçütlere göre farklı türde işletmelerden söz edilebilir. Örneğin, ekonomideki sektör dağılımlarına göre; tarım, endüstri ve hizmet işletmeleri, hukuki yapılarına göre; tek kişi işletmesi, adi ortaklık, kooperatifler, şahıs ve sermaye şirketleri, büyüklüklerine göre ise; büyük, orta ve küçük işletmeler olarak sınıflandırılabilirler. Büyük ölçekli işletmeler kapsamı dışında kalan küçük ve orta ölçekli işletmeler KOBİ sembolü ile ifade edilmekte ve önemleri, fonksiyonları ve sorunları açısından bir bütünlük içinde ortaya konulmaya çalışılmaktadır (www.ekodialog.com).

3.2. İşletmeler ve Bölgesel Ekonomi

Ekonomik gelişme bir bütün olduğundan tek başına tarım, sanayi veya hizmet sektörlerinin gelişmesinden söz etmek mümkün değildir. Bir sektörün gelişmesi diğer sektörlerin de gelişmesini zorunlu kılmaktadır. Tarım kesimi bir yandan sanayi sektörüne hammadde sağlarken, diğer yandan da sanayi ürünleri için pazar oluşturur. Ancak tarımın, sanayi sektöründen sağladığı imkânlardan bağımsız olarak gelişmesi mümkün değildir. Tarım ve sanayi, birbirini tamamlayan ve etkileşim içinde olan sektörlerdir (Tuncer, 1989: 4-5).

Üretim teknolojisinde 1970'li yıllardan itibaren yaşanan hızlı değişim, sadece ürün çeşitliliğinde değil, üretim süreci üzerinde de etkili olmuştur. Bu değişime mevcut üretim ve işletme yapısıyla uyum sağlamaya çalışan işletmeler, başta finansman ve insan gücü kaynağı olmak üzere çeşitli rekabet sorunlarıyla karşılaşmışlardır. Dünya genelinde yaşanan bu gelişmeler, işletmelerin esneklik güçlerini yeniden gözden geçirmelerine neden olmuştur. Günümüzde Dünya'da ve Türkiye'de tüm sanayi ve tarım işletmeleri içinde en büyük oranı oluşturan KOBİ'lerin sosyo-ekonomik süreçte yerine getirdikleri işlevler, farklılıklar göstermektedir. KOBİ'lerin ekonomik ve toplumsal açıdan taşıdıkları önem konusunda araştırmacılar arasında farklı görüşler mevcuttur. Ancak bu konu üzerinde çalışmalar yapan araştırmacılardan büyük çoğunluğunun, ekonomik gelişmelerde KOBİ'lerin çok önemli bir araç olduğu ve istihdamın önemli bir bölümünün KOBİ'ler tarafından karşılandığı konusunda ortak bir görüş içerisinde oldukları söylenebilir (Ülker, 2006: 17-18).

Tüketici eğilimlerinin değişmesi KOBİ'lerin ekonomideki önemini daha da arttırmıştır. KOBİ'lerin bölgesel ve ulusal ekonomiye sağladıkları katkılar kısaca şu şekilde sırlanabilir:

- Küçük bireysel sermaye birikimi ile kurulabilirler,

- Küçük birikimlerin ekonomik değere dönüşmesine yardımcı olarak, istihdam olanakları sağlarlar,
- Katma değer üreterek, uygulamalarıyla büyük ölçekli işletmelere destek olurlar,
- Girişimci kültürün oluşmasına ve gelişmesine katkıda bulunarak, yerel ve bölgesel ekonomide itici bir güç oluştururlar,
- Esneklikleri sayesinde yerel ve ulusal ekonomilerin, küresel dünyaya açılmasına ve yeniliklere hızla uyum sağlanmasına katkıda bulunurlar (İlhan, 2006: 287).

KOSGEB (2006), TOSYÖV (2008) ve MMO (2010) tarafından yapılan araştırmalardan KOBİ'lerle ilgili aşağıdaki tespitler yapılmıştır:

- KOBİ'ler, imalat sanayinde çalışan işletmelerin % 99,4'nü oluşturmaktadırlar.
- KOBİ'ler imalat sanayindeki istihdamın % 60,0'ini sağlamaktadırlar.
- KOBİ'lerin imalat sanayi katma değerindeki payı % 26,5'dir.
- KOBİ'lerin özkaynak ve işletme sermayesi sıkıntıları fazladır. Ticari bankaların tahsis ettikleri kredi kaynaklarının ancak % 42'sinden yararlanırlar. Özkaynak kullanım oranları % 82'yi aşmaktadır (Bayülken ve Kütükoğlu, 2012: 15–16).

Tablo 1. KOBİ'lerin Ekonomideki Paylarının Seçilmiş Ülkeler ile Karşılaştırması

Ülke	Tüm işletmeler içindeki payı (%)	Toplam istihdam içindeki payı (%)	Katma değer içindeki payı (%)
A.B.D.	98,9	57,9	50
Hindistan	97,3	66,9	-
Japonya	98,2	66	49,3
G.Kore	99,9	87,7	49,2
Brezilya	99,9	67	-
Malezya	99,9	65,2	31,2
AB 27	99,8	67,4	57,7
İngiltere	99,6	54,1	51
Almanya	99,5	60,4	53,6
İtalya	99,9	81,1	71,3
Türkiye	99,9	78	55

Kaynak: KOSGEB (2011 – 2013). KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı.

Tablo 1'de görüldüğü gibi, Türkiye'de ve gelişme düzeyleri farklı olan ülkelerde KOBİ'lerin tüm işletmeler içindeki payı; en düşüğü % 97 olmak üzere oldukça yüksektir. Gerek kalkınma düzeyleri, gerekse, sosyal, ekonomik, coğrafi, kültürel ve politik yapıları, birbirinden büyük farklılıklar gösteren birçok ülkenin ortak yönlerinden bir tanesi; işletme sayısı, yatırım ve istihdam kriterleri bakımından KOBİ'lerin ekonomilerinde önemli bir paya sahip olmalarıdır (Yalım, 1987: 27).

4. SARAYÖNÜ İLÇESİNİN EKONOMİK YAPISI

Sarayönü, kuru tarımın yoğunlukta olduğu ve ekonomisi büyük oranda tarıma dayanan ilçelerden biridir. İlçede ormanlık arazi hemen hemen yok denecek kadar azdır. İlçe bu güne kadar sanayileşmeden gerekli payını alamamış ve tarımdaki sanayileşme yeterince sağlanamamıştır. Son yıllarda ilçede sanayileşme eğilimi yükselmiştir. Un ve yem sanayisi yanında, yeni sanayi tesisleri kurulmakta ve sanayiye dayalı üretim artmaktadır.

Küçük ve orta ölçekli sanayi tesisleri yaygınlaşmaktadır. 2014 yılında Mevlana Kalkınma Ajansı İlçe Stratejik Gelişme Komisyonu tarafından Sarayönü İlçe Raporu yayınlanmıştır. Aşağıda bu rapordan ve güncel TÜİK verilerinden yararlanılarak ilçe ekonomisi; Tarım, Hayvancılık, Sanayi, Turizm ve Ticaret yönleri ile incelenmiştir.

4.1. Tarım ve Hayvancılık

Sarayönü İlçesi'nin ekonomisi büyük ölçüde tarıma dayanmaktadır. İlçede toplam 1.265.225 da işlenen arazinin % 68'i tarla arazisi, % 31,6'sı nadas alanıdır.

Tablo 2. Sarayönü İlçesi'nde Tarımda İşlenen Arazi Türleri

İşlenen Arazi Türü	Sarayönü İşlenen Arazi		Konya İşlenen Arazi	
	(Da)	(%)	(Da)	(%)
Tarla Arazisi	859.854	68,0	12.588.987	66,2
Nadas	399.236	31,6	5.865.622	30,8
Sebze	708	0,1	176.516	0,9
Meyve	5.427	0,4	385.753	2
Süs Bitkileri	0	0,0	1.507	0,0
Toplam	1.265.225	100	19.018.385	100

Kaynak: TÜİK, (2013).

Tablo 2'de görüldüğü gibi ilçede sebze ve meyve alanı yok denilecek kadar azdır. Konya'daki işlenen arazinin % 6,7'ü Sarayönü İlçesi'nde bulunmaktadır. İlçe arazilerinin % 96,21 oranındaki büyük bir kısmı kuru arazi niteliğindedir. İlçe özellikle fiğ ekimi bakımından Konya ili içerisinde önemli bir yere sahiptir. Sarayönü İlçesi'nde toplam 14.400 da alanda yem bitkileri yetiştiriciliği yapılmakta olup, bu alanın % 50'sinde fiğ, % 34,7'sinde silajlık mısır % 15,3'ünde yonca yetiştirilmektedir. Sarayönü İlçesi'nde yem bitkileri için ayrılan alan, Konya ili toplam yem bitkileri alanının % 2,69'unu oluşturmaktadır.

4.1.1. Bitkisel üretim

İlçede bulunan toplam işlenen tarla arazisinin % 65,99'unda buğday, % 17,44'ünde arpa, % 9,24'ünde durum buğdayı, % 1 gibi küçük bir oranında mısır ve şeker pancarı yetiştirilmektedir.

Tablo 3. Sarayönü İlçesi'nde Tarla Arazisinde Yapılan Ekim Türleri

Tarla Arazisi Ekim Türü	Sarayönü			
	Ekim Alanı		Dekar Verim Kg/Da	Toplam Ürün Miktarı (Ton)
	(Da)	(%)		
Buğday (Durum)	79.451	9,24	313	24.887
Buğday (Diğer)	567.441	65,99	270	153.196
Mısır (Dane)	413	0,05	823	340
Arpa (Diğer)	150.000	17,44	372	55.800
Şekerpancarı	5.304	0,62	5.342	28.334
Diğer	57.245	6,66	-	-
Toplam	859.854	100,00	-	-

Kaynak: TÜİK, (2014).

Tablo 3'de görüldüğü gibi 313 kg/da olan durum buğdayı verimi, 323 kg/da olan Konya buğday veriminden düşüktür. 5.342 kg/da olan şeker pancarı verimi de 6.612 kg/da olan Konya şeker pancarı veriminin altındadır. Ayrıca ilçe halkının ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak fasulye, domates, gibi çeşitli sebzeler ve elma, kiraz, üzüm gibi farklı meyve türleri üretimi yapılmaktadır.

4.1.2. Hayvansal üretim

İlçenin çayır mera arazisi Konya İli'nin toplam çayır–mera arazisinin % 4,03'ü kadardır. İlçe fiğ ve yonca gibi yem bitkileri ekilişi bakımından, Konya İli içerisinde önemli bir potansiyele sahiptir. Sarayönü İlçesi'nde 2013 yılı itibariyle 14.818 adet büyükbaş hayvan mevcuttur. Yıllar itibariyle bakıldığında büyükbaş hayvan sayısında artış olduğu bunun içerisinde ise kültür ırkı sığır varlığındaki artışın dikkat çekici olduğu görülmektedir. Sarayönü İlçesi'nde 2013 yılı itibariyle 14.818 adet büyükbaş hayvan mevcuttur.

2008 yılında 1.000 adet olan yerli sığır varlığı 2013 yılında 296'ya düşmüştür. İlçede son üç yılda manda beslenmemektedir. İlçede yerli büyükbaş hayvan varlığının sayısı oldukça düşüktür. İlçenin küçükbaş hayvan varlığı içerisinde özellikle koyun önemli bir yer tutmaktadır.

İlçede toplam 50.936 koyun varlığına karşılık 1.382 adet kıl keçisi varlığı mevcuttur. Koyun varlığı içerisinde özellikle Akkaraman ırkı yerli koyun ırkları önemli bir yere sahiptir. İlçede 2013 yılı itibariyle 58.400 koyun ve 3.454 keçi bulunmaktadır.

Sarayönü İlçesi kanatlı hayvan bakımından hem ile hem de bölge genelinde önemli bir potansiyele sahiptir. İlçenin 2013 yılı tavuk varlığı 1.000.000 adet olup % 100'ü yumurta tavuklarından oluşmaktadır. İlçe kanatlı hayvan bakımından potansiyeli olan bir yerdir ve son yıllarda rakamsal artışlar mevcuttur (Sarayönü İlçe Raporu, 2014).

Tablo 4. Sarayönü İlçesi'ndeki Büyükbaş Hayvan Sayısı

Hayvan Cinsi	Sarayönü Hayvan Sayısı			Konya Hayvan Sayısı		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Sığır (Saf Kültür)	5.630	-	6.895	317.247	398.899	448.047
Sığır (Kültür Melezi)	5.771	7.165	7.627	157.583	193.440	214.100
Sığır (Yerli)	255	315	296	43.461	54.244	54.025
Manda	-	-	-	98	233	311
TOPLAM	11.656	7.480	14.818	518.389	646.816	716.483

Kaynak: TÜİK, (2013)

4.1.3. Tarım ve hayvancılıkla ilgili işletmeler

• Konuklar tarım işletmesi

Konuklar Tarım İşletmesi, Konya İli'nden 57 km uzaklıkta ve Sarayönü İlçe sınırları içinde yer almaktadır. 1983 yılından bu yana, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak "Konuklar Tarım İşletmesi Müdürlüğü" adı altında faaliyetlerini sürdürmektedir. İşletmenin mevcut 4.500 dekar sulu tarım arazisinde; ayçiçeği, silaj mısır, yonca, meyvecilik üretimleri yapılmakta ve üretilen yem bitkileri hayvancılık ünitesinde değerlendirilmektedir. Kuru tarım alanlarında yüksek kaliteli arpa, buğday ve nohut üretimi yapılmakta ve bu ürünlerin tümü tohumluk olarak hazırlanarak çiftçilere dağıtılmaktadır. 2010 yılına kadar damızlık süt sığırcılığı faaliyeti yürütülen işletmede, yeni tesisler yapılana kadar, mevcut eski tesislerde halen 1.000 baş sığır ile besi faaliyeti sürdürülmektedir (<http://www.tigem.gov.tr>).

• Gözlü tarım işletmesi

Gözlü Tarım İşletmesi Sarayönü İlçe sınırları içerisinde ve Sarayönü'ne 28 km uzaklıktadır. 1984 yılından beri Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak "Gözlü Tarım İşletmesi Müdürlüğü" adı altında faaliyetlerini sürdürmektedir.

Tarımsal üretim faaliyetlerinde; kuru ve soğuk iklim şartlarına uygun buğday ve arpa çeşitlerinin üretimi yapılmaktadır. Üretimi yapılan hububat ve yem bitkilerinin tamamı tohumluk olarak değerlendirilmekte ve çiftçilere dağıtılmaktadır. Sulu tarım alanlarında; ayçiçeği, yemlik mısır, yonca ve patates tohumu üretimi konusunda önemli atılımlar yapılmıştır. İşletmede hayvanların kaba yem ihtiyacının karşılanması amacıyla; fiğ, korunga ve yonca ekimi yapılmaktadır. Hayvancılık faaliyetlerinde; 2013 yılında 2.000 esmer ırkı sığır kapasiteli tesis yapılmıştır. Yeni kurulan tesiste 60 sağım sistemi yanında 225 kw/saat elektrik enerjisi üretim kapasiteli biyogaz tesisi yer almaktadır. İşletmede halen 6.500 olan koyun sayısının 2014 yılında 20.000'e çıkarılması hedeflenmektedir (<http://www.tigem.gov.tr>).

• Atak tavukçuluk

Konya-Afyon yolu 40 km. üzerinde Sarayönü İlçesi hudutları içinde, 100.000 m²' ye kurulan bu tesislerde şu anda 75.000/gün kapasiteli yumurta üretimi yapılmaktadır. Hedeflenen yatırımlar: akaryakıt istasyonu ve sosyal tesisleri, yem fabrikası, soğuk hava deposu, 800.000 adet yumurta üretimi (günlük), civciv ve yarka üretim tesisleri kurulacaktır (www.konyaninnesi.com).

• Demor organik yumurta

Saray Yem A.Ş tarafından kurulan ve ekolojik yöntemlere göre üretim yapmayı amaçlayan işletme; faaliyetlerine 500 dekarlık arazide ve 4500 tavuk kapasitesi ile başlamıştır. Organik yumurta üretiminde Türkiye’de sayılı işletmeler arasındadır. Sarayönü İlçesi’nde organik tarımın gelişmesi ve yaygınlaşması için önderlik yapmaktadır (Sarayönü/Konya-2007).

4.2. SANAYİ**4.2.1. Madencilik**

Çakıl ve kum ocaklarının faaliyetleri; kil ve kaolin çıkarımı yapılmaktadır.

4.2.2. Hayvancılığa bağlı sanayi

İlçe, et üretimi ile Konya ili et ihtiyacının % 10’nunu karşılamaktadır. Bu etlerin işlenmesine yönelik sanayi tesisi olan Yilet Et Kombinası da bu ilçede bulunmaktadır.

• Yilet et kombinası

2010 yılında faaliyete alınan “Yilet Et Kombinası” bölgenin en büyük et üretim ve dağıtım tesisidir. Yilet Entegre Et Tesisleri; günlük 250 büyük baş, 400 küçükbaş hayvan kesme kapasitesine sahiptir. Et entegre tesislerinde; kesim hizmetleri, et parçalama ve et ürünleri işleme bölümleri bulunmaktadır. Merkez mağaza ve şubelerinde, dana ve kuzu eti, sakatat ve şarküteri ürünleri satışı yapılmaktadır (www.yilet.com/selcuklu.html).

4.2.3. Tarıma bağlı sanayi

İlçe Konya toplam et üretiminin % 10 gibi yüksek bir oranını karşıladığı gibi bu etlerin işlenmesine yönelik sanayi tesisi de bölgede faaliyet göstermektedir. Ayrıca bölgede un ve yem gibi girdisini ağırlıklı olarak bölgeden alan tesisler bulunmaktadır (Sarayönü İlçe Raporu, 2014).

• Güneyler un yem ve hayvancılık san. tic. a.ş

Güneyler A.Ş. Un Fabrikası 1992 yılında, yem fabrikası ise 1998 yılında üretime başlamıştır. Un fabrikası, yılda 17200 ton un ve 4320 ton kepek üretimi yapmaktadır. Güneyler Un 2000 yılında ileri teknoloji yatırımları ile kapasitesini günlük 150 tona, daha sonra artan nüfus ve tüketime paralel olarak kapasitesini 250 tona çıkarmıştır. 18000 tonluk hammadde ve 800 tonluk un silolarına sahiptir. Fabrikada; kadayıflık, ekmeklik, pastalık, böreklik, yufkalık, baklavalık ve uğralık un çeşitleri üretilmektedir (www.guneylerun.com.tr).

• Derya un fabrikası

Demirpolat Şirketler Grubu tarafından 1964 yılında; Derya Un Fabrikası, 1988 yılında; Saray Yem Fabrikası, 1993 yılında ise; Demirpolat Tarım Ürünleri Limitet Şirketi kurulmuştur. 1997 yılında da Temrin Dış Ticaret Limitet Şirketi kurularak ithalat, ihracat ve yurt genelindeki limanlarda yüksek kapasiteli ve son teknoloji ile donatılmış cihazlarla yükleme/boşaltma faaliyetleri başlatılmıştır (<http://www.een.kso.org.tr>).

• Aslanoğlu un san. ve tic. a.ş.

Aslanoğlu Un 1989 yılında kurulmuş ve 1996 yılında da üretim faaliyetine başlamıştır. Yıllık üretim kapasitesi 70.000 tondur. Mamul madde olarak, yılda 38800 Ton un ve 9720 ton kepek üretilmektedir. Fabrikada 20 kişi çalışmaktadır. İşletmede; kadayıflık, pidelik, pastalık, böreklik, yufkalık, baklavalık, simitlik, tandırlık, ekmeklik ve uğralık unların üretimleri yapılmaktadır (<http://www.arslanogluun.com.tr>).

4.2.4. İmalat Sanayi

• Kompen A.Ş.

Sarayönü İlçesi'nin en büyük işletmelerinden biri de, Kompen PVC Kapı ve Pencere Üretim Tesisleri'dir. Konya Afyon karayolu 45. km. Lâdik mevkiinde 1996 yılında üretime başlayan Kompen; PVC kapı-pencere sistemleri, yalı baskı (Vinil Siding), panjur ve ısıcam sistemleri, üretim, pazarlama ve uygulama alanlarında faaliyetlerini sürdürmektedir. 2000-2001 yılında Türkiye'nin en büyük 500 sanayi şirketi arasına giren Kompen A.Ş. PVC kapı pencere sektöründe 2002 yılından bu yana ihracatta ilk sıralarda yer almaktadır. Kompen A.Ş. 2006 ve 2007 yıllarında "Tüketici Kalite Ödülü", 2007 ve 2009 yıllarında "Altın Marka Ödülü" almıştır. Fabrikanın ürettiği ürünler yurtiçi ve yurtdışı pazarlarda satılmaktadır (www.kompen.com.tr).

4.2.5. Diğer İmalat Sanayi

• Giyim eşyalarının imalatı

İlçede biri merkezde biri de Başhüyük Kasabası'nda olmak üzere iki adet hazır giyim ve trikotaj atölyesi bulunmaktadır. İlçe merkezinde iki ve Lâdik Kasabasında bir tane olmak üzere toplam üç adet halı atölyesi faaliyette bulunmaktadır.

• Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı

Rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı (Kömür)

• Cam dekorculuğu

İlçede Lâdik Kasabası'nda ve Başhüyük Kasabası'nda olmak üzere üç adet cam dekor atölyesi bulunmaktadır.

4.3. TURİZM

İlçenin ismi haçlı seferlerinde yaşanan bir olaya dayanmaktadır. Kadınhanı ve Öziçi kasabaları halkı, haçlı ordularının geçiş yolu üzerinde olduklarından ve bu orduların yağmasından kurtulmak için inlerin bulunduğu bugünkü yukarı mahalleye göç etmişlerdir. Bu inler oldukça büyük ve konforlu olduklarından saraya benzetilmiş ve bu bölgeye Sarayini adı verilmiştir. Daha sonra zamanla bu isim Sarayönü olmuştur. Sarayönü İlçesi ve çevresinde eski çağlarda yerleşim yeri olduğu düşünülen birçok höyük bulunmaktadır (Sarayönü İlçe Raporu, 2014: 15).

4.3.1. Yöresel Değerler

• Halıcılık

Bünyan ve Sarayönü halıları önemli özelliklere sahiptir.

• Lâdik halıcılık kooperatifi

Lâdik Kasabasında 1968 yılında kurulan kooperatif, kasaba genelinde küçükbaş hayvancılığı geliştirmek amacıyla kurulmuştur. Daha sonra dünyaca ünlü Lâdik el dokuma halısının üretimini artırmak ve halıcılığı geliştirmek amacıyla faaliyetlerine devam etmiş ve halıcılık bu dönemlerde halkın en önemli geçim kaynağı olmuştur. Ancak modern halı fabrikalarının artması ile bu sektör çok büyük zarar görmüştür. Günümüzde bir zamanlar yüzlerle ifade edilen tezgâh sayısı yok denecek kadar azalmıştır. Bunun yerini genç kızların ve kadınların çalıştığı modern tekstil atölyeleri almıştır. Belde genelinde özel sektöre ait çok sayıda tekstil atölyesi bulunmaktadır (www.konyaninsesi.com, www.memleket.com.tr.)

4.4. Ticaret

Sarayönü İlçesi'nde; Konya Ticaret Odası'na kayıtlı olarak faaliyet gösteren 143 üye bulunmaktadır. Bu üyelerin dağılımına bakıldığında perakende ticaret (47), toptan ticaret (28), bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri (24), kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığı (13) faaliyetlerinde yoğunlaşma görülmektedir. Ayrıca, Sarayönü İlçesi'nde 2 adet esnaf ve sanatkârlar odası bulunmakta, bu odalara kayıtlı toplam 710 adet esnaf ilçede faaliyet göstermektedir. İlçenin ulaştırma altyapısı karayolu ve demiryoluna dayanmaktadır. İlçe 7 km'lik bir asfalt yol ile Afyonkarahisar-Konya karayoluna kavuşmaktadır. Kadınhanı İlçesi'ne 24,4 km uzaklıkta olan ilçenin Konya şehir merkezine uzaklığı 48 km'dir. En yakın havalimanına uzaklığı ise 53 km'dir. Ayrıca, Konya-Afyonkarahisar demiryolu ilçe merkezinden geçmektedir (Sarayönü İlçe Raporu, 2014: 18)

5. SARAYÖNÜ İLÇESİNİN DEMOGRAFİK VE EKONOMİK YÖNDEN GÜÇLÜ VE ZAYIF YANLARI, FIRSATLARI, TEHDİTLERİ

5.1. Demografik Yapı

Güçlü yanlar

- İstihdam sağlayacak tarımsal ve hayvansal üretimin ve sanayi tesislerinin bölgede var olması,

- İlçede 8 farklı kültürün bir arada ve yıllardır beraber yaşıyor olması,

Zayıf yanlar

- İnsanların çalışmayı sevmemeleri ve ilçenin göç vermesi,

- Biz yerine ben duygusunun yaygın olması ve girişimci eksikliği,

Fırsatlar

- Genç nüfusun varlığı,

Tehditler

- Genç ve nitelikli işgücünün kırsal alanlardan göçü ve nüfusun yaşlanması,

- İlçenin Konya Merkezi'ne yakın olmasından dolayı halkın ilçede yaşamayı tercih etmemesi,

- Tarımın yeniden yapılandırılması sürecinde, işsizlik ve yoksulluk gibi sosyo ekonomik olumsuzlukların artması,

5.2. Ekonomik Yapı

5.2.1. Tarım

Güçlü yanlar

- Tarımsal üretim potansiyeli ve ürün çeşitliliğinin zenginliği,

- Hayvancılık potansiyelinin mevcut olması,

- Organik tarım ürünleri üretimi ve bu ürünlere olan talebin artması,

- Organik kültür mantarı üretiminin önem kazanması,

- Tarımsal üretime yönelik desteklerin olması,

Zayıf yanlar

- Sulama imkânlarının yetersiz olması,

- Tarımsal ürünlerin depolanması konusunda altyapı yetersizliği,

- Organik üretimin doğal koşullara bağımlı olması,
- Pazarlama konusundaki eksiklikler,
- Çiftçilerin eğitim yetersizliğinden dolayı, yeni tarım tekniklerini tam anlamıyla kullanamaması,

Fırsatlar

- Bölgede üretilen ürünlerin, kurulacak tarıma dayalı bir sanayi yatırımı için yeterli olması,
- Geniş ve kullanılmayan meraların olması,
- Çiftçi eğitim projeleriyle tarımsal verimin artırılabilir olması,
- Bölgede tarımsal desteklerin geliştirilmesine yönelik bir birimin kurulmuş olması,

Tehditler

- Tarımsal destekleme politikalarının değişme eğilimi ve uluslararası ticaretin giderek serbestleşmesi,

5.2.2. Sanayi

Güçlü yanlar

- Bölgede tarıma ve hayvancılığa dayalı sanayi tesislerinin varlığı,
- Diğer iş kollarında üretim yapan işletme sayılarının artması,

Zayıf yanlar

- Tarım-sanayi entegrasyonu ve pazarlama faaliyetlerinde etkinlik sorunları,

5.2.3. Hizmetler

Güçlü yanlar

- Altyapı ihtiyaçlarının büyük oranda tamamlanmış olması,
- Tarihi ve Turizm değerlerinin varlığı,
- Turizm faaliyetlerini destekleyen el sanatlarının varlığı,

Zayıf yanlar

- El sanatları ürünlerinin rekabet gücünü yitirmesi,
- Olumsuz iş deneyimlerinin, ortak iş yapma kültürünü olumsuz etkilemesi,
- Kalite ve standartlara uyum konusunda güçlüklerin olması,

Fırsatlar

- Araştırılması gereken, yer altı şehri gibi turizm varlıklarının olması,

Tehditler

- El sanatlarının unutulmaya yüz tutması (5. Bölüm Sarayönü İlçe Raporu 2014'den uyarlanmış ve yeniden düzenlenmiştir).

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Küçük ve orta ölçekli işletmeler, sadece az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde değil, tüm sanayileşmiş Dünya ülkelerinde de, oldukça önemli bir yere sahiptirler. Gelişmiş ülkelerde faaliyet gösteren küçük işletmeler, yeni teknoloji ve istihdam yaratmanın yanında, rekabetin korunmasında da en temel faktörlerden biri olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle, birçok gelişmiş ülkede; üretim teknikleri, finansman ve yönetim konularında küçük işletmelere destekler sağlanmaktadır.

Sanayileşmiş ülkelerin ekonomik gelişme süreçleri incelendiğinde, başarılarının büyük ölçüde tarım ve madencilik kesimindeki gelişmelerden kaynaklandığı görülmektedir. Ekonomik gelişme bir bütün olduğundan tek başına tarım, sanayi veya hizmet sektörlerinin gelişmesinden söz etmek mümkün değildir. Bu nedenle yapılan bu araştırmada Sarayönü İlçesi; tarım, hayvancılık, sanayi, turizm ve ticaret yönleri ile incelenmiş, çıkan sonuçlardan ilçenin ekonomik yönden güçlü ve zayıf yanları ile sahip olduğu fırsat ve tehditler değerlendirilmiştir. Elde edilen sonuçlardan ilçenin sahip olduğu kapasitenin daha verimli kullanılabilmesi, üretim kaynaklarının en iyi şekilde değerlendirilmesi ve işletmelerin bölgesel ekonomik kalkınmaya sağladığı katkıların artırılması için aşağıdaki öneriler sunulmuştur.

Sarayönü İlçe'sinin Ekonomik Faaliyetlerine İlişkin Sonuç ve Öneriler:

1. İlçede tarım alanlarının verimli kullanılmasına yönelik; toprak analizlerinin yapılması ve sulanabilir alanların artırılması ile ilgili uygulama ve faaliyetler desteklenmelidir.

2. Kârlılığı yüksek olan nohut, mercimek ve ayçiçeği gibi ürünlerin ekimi yaygınlaştırılmalıdır.

3. Bölgenin hayvan yetiştiriciliğine uygun olması nedeni ile büyükbaş hayvan yetiştiriciliği ve süt üretimi için modern işletmelerin kurulması desteklenmelidir.

4. Organik yumurta üretiminde adı geçen ilçenin, organik tarımın gelişmesi ve yaygınlaşmasında önderlik yapabilmesi için bu tür üretim işletmeleri desteklenmelidir.

5. KOBİ'lerin önemli bir kısmında gerekli eğitim düzeyi ve bilgi birikimi bulunmamaktadır. Bu nedenle; KOBİ'lerin gelişmesi ve istihdamın istenilen düzeyde gerçekleşebilmesi için eğitim konusuna önem verilmeli ve bu konuda gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

6. Bölgenin giyim eşyası ve ayakkabı imalatı gibi fason imalat konularında, Konya ile bağlantılı bir imalat merkezi haline gelebilmesi için, bu yöndeki projeler ve girişimler desteklenmelidir.

7. İlçede faaliyette bulunan işletmeler dışında yeni işletmelerin kurulabilmesi için gerekli girişimcilik fikirleri olarak; çuval fabrikası, bisküvi ve çikolata fabrikası, tuğla fabrikası, kâğıt fabrikası ve balık ürünleri işleme tesisleri gibi işletmelerin kurulması fizibilite ve verimlilik açısından uygun görünmektedir.

8. Gözlü tarım işletmesinde elektrik enerjisi üretimi için yapılan biyogaz tesisi gibi projeler başka tarım işletmelerde de desteklenmeli enerji üretimine katkı sağlanmalıdır.

9. Bölgenin turizm potansiyeli ve halıcılık faaliyetleri; Konya ve Iğın ile yapılacak olan ortak projeler ile geliştirilmelidir.

10. Sarayönü 2014 yılında Konya çapında Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'na en fazla proje sunan ve toplam 4 milyon 898 bin 685 TL ile karşılıksız destekten en fazla yararlanan ilçe olmuştur. Türkiye çapında proje hazırlamada ve IPARD desteğinden yararlanmada; iller arasında Konya birinci, İlçeler içerisinde ise Sarayönü birinci olmuştur.

Sarayönü, Konya'da, 3 Süt hayvancılığı, 1 besi işletmesi, 1 süt toplama merkezi ve 42 tıbbi hoş kokulu bitki yetiştiriciliği olmak üzere toplam 47 proje ile TKDK' ya en fazla proje sunan ve IPARD desteğinden en fazla yararlanan ilçe olmuştur. Bu başarılı ekonomik çalışmaların sürmesi için yatırım amaçlı yeni projelerin sunulması ve desteklenmesi gerekmektedir.

7. KAYNAKÇA

- Aktaş R. (2000), “*Doğu Anadolu Bölgesinde KOBİ’lerin Finansman Sorunları ve Çözüm Yolları*”. Kara Harp Okulu Bilim Dergisi. Cilt:10, Sayı:2. Ankara.
- Bayülken Y. ve Kütükoğlu C. (2012) TMMOB Makine Mühendisleri Odası Oda Raporu. *Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi İşletmeleri (KOBİ’LER)* .Genişletilmiş Dördüncü Baskı Yayın No: MMO/583 Nisan. MRK Baskı ve Tanıtım Hizmetleri Tic. Ltd. Şti. Ankara.
- Çatal M.F. (2007) *Bölgesel Kalkınmada Küçük ve Orta Boy İşletmelerin (KOBİ) rolü*.Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2007 - e-dergi.atauni.edu.tr
E.T: 18.02.2015
- Hosseinpour R. (2013) *KOBİ’lerin Yeri ve Önemi*. Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- İlhan S. (2006) *KOBİ’ler: Sosyo-Ekonomik Bir Perspektif*. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt: 16, Sayı: 2 Sayfa: 269–289. Elazığ.
- İraz R. (2006) *Küresel Rekabet Ortamında Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Ulusal Sosyo-Ekonomik Sisteme Katkıları Açısından Değerlendirilmesi*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Sayı:15, 367–381.Konya.
- Kazan H, Oktay F ve Rençber O. F. (2010) *Yerel Üretimlerin Bölgesel Kalkınmaya Etkileri: Örnek Bir Uygulama*. Isparta.
http://www.academia.edu/2515419/Yerel_%C3%9Cretimlerin_B%C3%B6lgesel_Kalk%C4%B1nmaya_Etkileri_%C3%96rnek_Bir_Uygulama. E.T: 13.02.2015.
- KOBİ *Stratejisi ve Eylem Planı 2011 – 2013*. Aralık 2010. Ankara.
- KOSGEB - Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı Abdülhak Hamit Cad. No: 866. 06470 Altmışevler, Mamak – Ankara.
- Mevlana *Kalkınma Ajansı İlçe Stratejik Gelişme Komisyonu Raporu*. Sarayönü İlçe Raporu, 2014. www.mevka.gov.tr. E.T: 01.12.2015.
- Özbek Z. (2008) *KOBİ’lerin Türk Ekonomisine Etkileri*. Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi.www.mfa.gov.tr/data/.../EkonomikSorunlarDergisi/.../Zerrin%20ozbek.p.
E.T: 18.02.2015
- Öztürk Ö. (2007) T.C. Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü. *İstihdam Konusunda KOBİ’lerin Önemi ve KOBİ Alanında Eğitim İstihdam İlişkisi Açısından Kamu İstihdam Kurumunun Rolü*. Uzmanlık Tezi. Ankara
- Pirili M. U. (2011) Bölgesel Kalkınmada Kamu Yatırımlarının Rolü: Kuramsal Bir Değerlendirme. Ege Akademik Bakış. Cilt: 11 . Sayı: 2 . ss. 309 – 324.
- Sarayönü *Kalkındırma, Sosyal Yardımlaşma, Eğitim Gönüllüleri ve Ornitoloji (Kuş Bilimi Derneği)*. Kültür Yayınları:01.Baskı:2007-S.Ü.Basımevi. Konya.

- Tekin M. (2013). *İşletme Bilimi*. Günay Ofset, Yeni Matbaacılar Sitesi Dergi Cd. No: 34. Konya
- Tuncer H. (1989) "GAP'ta Tarıma Dayalı Sanayi Politikaları". GAP'ta Tarım, Tarıma Dayalı Endüstriler ve Finansmanı Sempozyumu, Bildiriler El Kitabı. Ziraat Bankası. 4-5 Ekim. Şanlıurfa.
- Ülker F. (2006) "*Avrupa Birliği'nde ve Türkiye'de Küçük ve Orta Boy İşletmeler*". Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş.
http://kutuphane.ksu.edu.tr/e-tez/sbe/T00681/Feridun_Ulker.pdf . E.T: 25.02.2015
- Yalın G. (1987) "*Küçük ve Orta Boy Sanayi Teşebbüslerinin Sorunları, Çözüm Yolları ve Geliştirilmesi Semineri*". MPM Yayınları 358. Ankara. E.T: 12.01.2015.
http://www.ekodialog.com/isletme_ekonomisi/isletme_ekonomisi_siniflandirilmesi.html
- <http://www.tigem.gov.tr.KONUKLAR>. E.T: 10.02.2015.
- <http://www.tigem.gov.tr.GÖZLÜ>. E.T: 10.02.2015.
- http://www.guneylerun.com.tr/bilgi.php?info_id=32. E.T: 09.02.2015.
- <http://www.een.kso.org.tr/konya-firma-rehberi/1061/356/>. E.T: 08.02.2015.
- <http://www.kompen.com.tr/tr/index.php#kurumsal00>. E.T: 11.02.2015.
- <http://www.arslanogluun.com.tr/tr/index.php>. E.T: 12.02.2015.
- <http://www.yilet.com/selcuklu.html>. E.T: 01.02.2015.
- <http://www.konyaninsesi.com/wp-content/themes/haberv8/yazdir.php?id=48> E.T: 07.02.2015.
- <http://www.memleket.com.tr/ladikte-halicilik-meslegi-bitti-166478h.htm>. E.T: 03.02.2015.